

Aviat farà cinc anys que a Mallorca s'inaugurà Es Baluard. El museu ha esdevingut un dels puntals de la dinamització de la vida cultural de Palma. Des del mes de febrer passat el dirigeix Cristina Ros, ex-col·laboradora d'EL TEMPS.

“Els artistes no es trien per l'origen, sinó per la qualitat”

Molts diuen que Es Baluard, igual que el Guggenheim de Bilbao, ha estat un autèntic revulsiu per a rehabilitar una zona degradada de la badia de Palma. Què en pensau, d'aquesta comparació?

—Hi estic d'acord. Però el Guggenheim és d'un impacte més espectacular. Es Baluard, en canvi, és més discret. És un edifici contemporani molt ben integrat dins unes murades renaixentistes que fan de balconada damunt la badia de Palma. És veritat que, d'ençà que fou inaugurat, s'han obert moltes galeries d'art al voltant, la qual cosa ha contribuït a crear un recorregut artístic força interessant. Es Baluard és un d'aquests museus que es

valoraran d'aquí a uns anys, quan mirem cap enrere i pensem què hi havia abans. Encara és molt jove per a preveure l'impacte que arribarà a tenir.

—**Tanmateix, la valoració d'aquests anys és positiva?**

—Sí. A Palma no hi havia cap museu públic que fos el museu d'art modern i contemporani de les Illes. Aquí tenim la Fundació Pilar i Joan Miró, que compleix una funció, i centres d'exposició o de debat com el CaixaForum o la Fundació March, que pertanyen a un banc. Però feia falta un museu com Es Baluard que pogués reunir les col·leccions públiques, donar un suport públic als artistes i convertir-se en el referent de l'art i de la cultura de les Illes.

—**Però a Palma, un altre referent artístic important és la Fundació Pilar i Joan Miró?**

—Sí. No tenim cap intenció de fer-li ombra. Ens complementam. Hem de caminar de bracet i fer programes conjunts sempre que puguem. Amb tot, la Fundació Pilar i Joan Miró depèn de l'ajuntament, i Es Baluard, en canvi, és vinculat a tres institucions públiques i a la Fundació d'Art Serra. Al marge d'això, artísticament ells duen el gran nom de Joan Miró. Miró va ser molt generós de deixar uns terrenys on es pogués construir un edifici fantàstic. És bo que no hi hagi només un sol centre d'art.

—**Quin és el grau de coneixement d'Es Baluard a l'exterior?**

—Iem establert relacions amb bastants de museus de fora, tant de la península com de l'estranger. Els altres museus tenen moltes ganes de col·laborar amb nosaltres. A l'exterior Es Baluard és molt valorat. Ens trobam en una fase expansiva. Fem intercanvi d'exposicions, coproduccions i això és molt important per als artistes d'aquí. Quan es projecta cap enfora, el museu es converteix en un representant de la societat d'aquí.

—**Creieu que Es Baluard pot ajudar a combatre l'endèmica estacionalització turística de Mallorca?**

—De fet, el 60% dels nostres visitants són estrangers. Això és normal en una illa que viu del turisme. Per a nosaltres, l'estiu és la temporada més baixa. Els dies ennegulats és quan hi ha més gent al museu, perquè, si no, és mal de fer lluitar amb la platja. Sí que és cert que nosaltres contribuïm a l'alternativa de sol i platja programant unes exposicions de gran qualitat durant totes les temporades. Tenim una oferta complementària de tota mena d'activitats: concerts, danses, performances, teatre, circ, música, debats, conferències... Es Baluard no és tan sols una institució artística, sinó també cultural. I s'ha de donar una programació

completa de gener a gener. Estic convençuda que nosaltres no hem de fer feina pensant en el turisme específicament. Hem de fer feina pensant en una oferta cultural de qualitat. I si és així, interessarà a la gent d'aquí i als visitants.

—**Es Baluard es deu haver convertit en una gran plataforma per als artistes illencs, oi?**

—Es Baluard prova de ser una plataforma de difusió, no pas de tots els artistes mallorquins, sinó de tots els artistes de les illes que tinguin una qualitat òptima. Els artistes no es trien per l'origen, sinó per la qualitat. Nosaltres, amb tot, tendrem prioritàriament els artistes de les Illes. Jo sempre dic, amb tot, que és molt important tenir un nivell d'exigència molt elevat perquè això és molt positiu per als artistes, per al museu i per a la societat en general. Si no s'exigeix, tothom abaixa el nivell. Accedir a Es Baluard o a qualsevol espai expositiu no ha de ser senzill perquè, si no, ningú no s'autoexigiria.

—**Però quins criteris s'han de seguir per valorar la qualitat d'un artista?**

—No es pot parlar d'això m'agrada i això no. L'art no és tan subjectiu. Jo pens que l'art s'ha de poder objectivar. Passa pel criteri d'unes persones que han estat formades per a poder valorar. Ara ningú no posa en dubte el valor d'un Van Gogh, tot i que en un moment ningú no el va tenir en compte.

—**Però hi ha certes peces d'art, com un Tàpies, que poden crear controvèrsia per l'estil. Què ens pensau?**

—Si ets una persona informada, saps que en Tàpies ha aportat molt al desenvolupament d'un llenguatge. Té un segell absolutament personal. Això ja no és una cosa de gustos, sinó de saber que aquella persona ha obert un camí d'expressió que ha deixat empremta. I aquests han de ser els criteris a l'hora de valorar un artista.

—**Amb tot, hi pot haver obres d'art sobrevalorades, no ho creieu?**

—Algunes sí i algunes no. Això ha passat sempre. En totes les èpoques hi ha hagut gent que ha estat sobrevalorada. Després, el mercat i el temps mateix els ha fet baixar de preu, de manera que artistes que han estat molt cotitzats a principi del segle XX ara ja no són coneguts. I artistes que en un moment no eren tinguts en consideració ara gaudeixen d'un gran reconeixement.

—**No creieu que falta més educació artística?**

—Sí. L'educació artística és una de les nostres assignatures pendents. És bàsic que comencem a educar artísticament, no pas per tenir públic als museus i per tenir artistes, sinó per tenir gent educada en la vista, l'oïda, l'olfacte, en tots els sentits. Falten coneixements. Si en tenguéssim, per ventura comprendríem que en tots els àmbits de la vida hi ha gent de tota mena sobrevalorada: artistes, metges, futbolistes...

Antoni Janer Torrens